

EESTI KEELETOIMETAJATE PALGAUURING 2023

... pole tõestatud vastupidist.) Eneseva
... kui keegi solvub sellest, et tema loomingut on
... võib see edaspidist koostööd takistama hakata. Teiseks, ig
... võib kaasa järgmised – kui vahetada välja üks tegusõna, võib os
... vahetada välja ka selle tegusõna laiendid; kui tõsta üks sõna t
... ülejäänud lauses sõnajärg paigast minna.
Nii-öelda lõikamise-kleepimise järgi, kus sõnad on lauses üsna suvalises
järjekorras või on mõni vajalik neist hoopis puudu, leiab eriti *online*-uudis-
test üsna sageli. Taas peab nentima, aga sealhulgas ka vigu. Ei aita teinekord ka
mõök – lihtsam on küll kõike teha, et arvutistamine on olnud kahe teraga
arvuti võimaldatud abivahendid, nt õigekirjakontroll – Wordi jaoks on *Ima-*
vere saeveski täpselt sama mõistlik variant kui *saeveski*. Nii võib juhtuda, et
arvutiprogrammide abi ei ole osutunud mitte *kirjutaja toetuseks*, vaid *teotu-*
seks. Inimene ei kao toimetamise juurest veel niipea ja tema tööga omandatud
kogemused on kulla kaaluga.
Toimetajat peetakse esimeseks, nii-öelda katselugejaks – kui juba tema,
vilunud tekstidega toimija, aru ei saa, mida öelda tahetakse või miks just nii
öelda tahetakse, on tarvis midagi ette võtta. Toimetamistegevuses tuleks läh-
tuda kolmest põhilisest sihist:
1) arusaadavus,
2) sujuvus,
3) stiili ja tooni järjepidevus.

... enamalt kõnelemiseks oleks ehk mõistli
... osmaniarvustus on

Uuringu Eesti keeleteimetajate palkadest aastal 2023 tellis Eesti Keeletoimetajate Liit ning selle tegi Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE.

Autorid

Ene Tubelt
Helen Urmann

Esikaanel on kasutatud väljavõtet Katrin Kerni raamatust „Nõuandeid toimetajale“ (Keelehooldeskeskus, 9. raamat, 2012).

Viitamine

Tubelt, E., & Urmann, H. (2023). *Eesti keeleteimetajate palgauuring 2023*. Tartu Ülikool, sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE.

RAKE

RAKE on võrgustikutüüpi rakendusuringute keskus. Meie missioon on edendada teadmisel põhinevat otsustamist Eesti ühiskonnas. Lisaks RAKE meeskonnale kaasame kõrgeima kvaliteedi tagamiseks oma uuringutesse valdkondlikke eksperte nii Tartu Ülikoolist kui vajadusel ka väljastpoolt. RAKE võrgustikust leiab nii sotsiaalteadlasi kui meditsiini-, loodus-, tehnika- ja humanitaarteaduste valdkonna esindajaid.

KONTAKTANDMED:

Lossi 36–312, 51003, Tartu
rake@ut.ee
<http://rake.ut.ee>

ISBN: 978-9985-4-1408-8 (pdf)

Sisukord

Sissejuhatus	4
Eesti keeleteoimetaja profiil.....	5
Keeletoimetajate töötasu	9
Kokkuvõte	15
Lisa 1.....	16

Sissejuhatus

Eesti keeleteoimetajate töökoormust ja -tasu uuriti viimati 2017. aasta lõpus, kui viidi läbi küsitlus, millele vastas 165 keeleteoimetajat. Toona selgus, et tüüpiline Eesti keeleteoimetaja on naissoost ja tal on eesti filoloogia magistrikraad, ta on sellel alal tegutsenud 11–20 aastat ning tegeleb enamasti keelilise toimetamisega. Ühtlasi selgus, et keeleteoimetaja teenib Eestis keskmist või sellest madalamat palka¹.

Statistikaameti andmetel oli 2017. aastal palgatöötaja keskmine brutotulu 1154,97 eurot kuus, 2022. aastal oli see aga 1619,79 eurot kuus.² Kuna Eesti keskmine igakuine brutotöötasu oli viie aasta jooksul kasvanud 500 euro võrra ning 2023. aasta III kvartalis oli see juba 1812 eurot³, oli paslik taas uurida, kuidas käib Eesti keeleteoimetajate käsi. Eesti Keeletoimetajate Liidu eestvedamisel viisime novembri lõpust detsembri alguseni läbi veebiküsitluse LimeSurvey platvormil, fookus oli seekord seatud eelkõige just töötasu puudutavale, kuigi küsisime ka mõningaid taustaküsimusi.

Küsitlusankeedis oli kokku 16 küsimust, neist esimesega piiritlesime uuringusse sobivad vastajad – vastamisega said edasi liikuda vaid need, kes viimase viie aasta jooksul on keeleteoimetamisega tasu eest tegelenud. Vastajatelt uurisime nende soo, haridustaseme ja tööandja kohta, samuti töö sisu ning töötasu arvestuspõhimõtete kohta. Avatud vastuseid ei olnud, välja arvatud täpsustused valikuvariantidele „muu“ ning töö eest saadava tasu said vastajad tasuviiside kaupa samuti ise märkida. Küsitlusankeet on leitav lisast.

Laekunud vastuseid analüüsisime kirjeldava statistika meetodite abil, sh kasutasime sagedus- ja risttabelleid. Üldjoontes selgus, et Eesti keeleteoimetaja profiil ei ole viimase viie-kuue aasta jooksul oluliselt muutunud. Eelmisest uuringust eristuva nüansina saab aga välja tuua, et eurotekstide toimetajate töötasu erineb teiste keeleteoimetajate tasust mitmekordselt.

¹ Pärtel, K. (2018). Keeletoimetaja töökoormuse ja -tasu uuring. – *Eesti Keeletoimetajate liidu aastaraamat 2018*, lk 44–60. <https://keeleteoimetajaliit.ee/wp-content/uploads/2019/03/Eesti-Keeletoimetajate-Liidu-aastaraamat-2018.pdf>

² *Andmepäring andmetabelis ST004*. Statistikaamet. https://andmed.stat.ee/et/stat/sotsiaalelu_sissetulek/ST004/table/tableViewLayout2

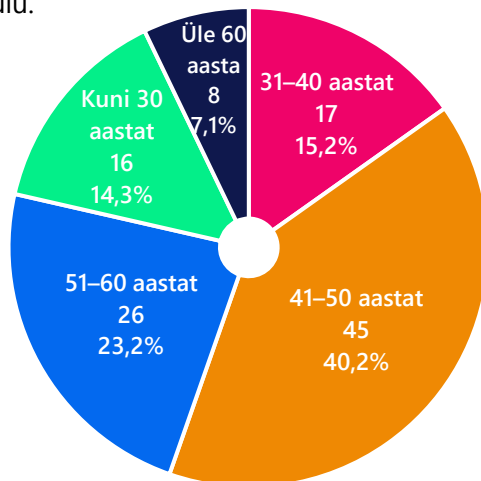
³ Keskmine brutokuupalk. Statistikaamet. <https://www.stat.ee/et/avasta-statistikat/valdkonnad/tooelu/palk-ja-toojoukulu/keskmine-brutokuupalk>

Eesti keeleteimetaja profiil

Eesti keeleteimetajate 2023. aasta palgauuringu küsitlus oli vastajatele avatud 28.11 – 12.12.2023. Küsitlusankeedi täitis lõpuni 112 inimest, kes on viimase viie aasta jooksul tasu eest keeleteimetamisega tegelenud. Hinnanguliselt on tegemist umbes kolmandikuga Eesti keeleteimetajatest, arvestades, et Eesti Keeletoimetajate Liidus on üle 200 liikme ja arvatavalt tegutseb veel sadakond keeleteimetajat, kes liitu ei kuulu.

Küsitlusele vastas kolm meest ja 109 naist. Võimalikku palgalõhet pole seetõttu vaadatud – meessoost vastajate niivõrd väike arv maaliks tulemustest väära pildi. Kutselisi keeleteimetajaid on vastanute seas 18 (16,1%).

Enamus küsitlusele vastanuist on 41–50-aastased (40,2%), veidi alla veerandi on 51–60-aastased (23,2%). Vähem on vastajaid noorematest vanuserühmadest ning üle 60-aastasi on vastanute seas 7,1% (joonis 1).

Joonis 1. Küsitlusele vastanute vanuseline jaotus

Valdav enamus vastanuist (82,1% ehk 92 keeleteimetajat) on **magistrikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooniga**. Alla 10% on vastanute seas nii bakalaureuse- (11, 9,8%) kui doktorikraadiga (8, 7,1%) keeleteimetajaid. Vaid üks vastanu on oma hariduseks märkinud keskhariduse. Kõrgharidust parasjagu omandavaid keskharidusega keeleteimetajaid vastanute seas ei ole.

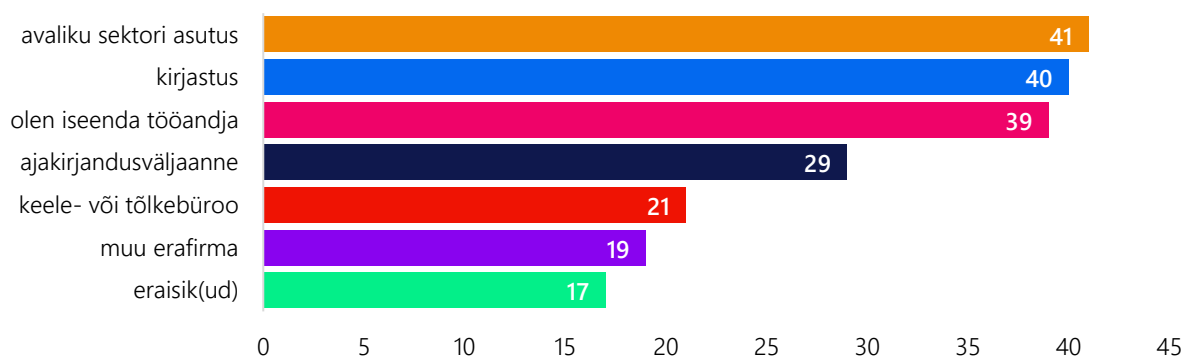
Valdav enamus keeleteimetajaid on omandanud hariduse (joonis 2) **eesti keele erialal** (keeleteadus, keeleteimetamine või midagi sarnast) – nii märkis 91 vastanut. Vähesemad (13 vastajat) on omandanud võõrkeele eriala ning viis inimest on läbimas keeleteimetaja mikrokraadiprogrammi. Muudest omandatud erialadest nimetati enim kirjandusteadust, õigusteadust ning ajakirjandust ja kommunikatsiooni. Mainimist leidsid ka tõlkimisega seotud erialad (tõlkemagister, kirjalik tõlge), lisaks soome-ugri keeleteadus, semiootika, Eesti kultuurilugu, aga ka haridustehnoloogia, sotsiaaltöö, õendus, kasvatusteadused, loodusteadused (sh bioloogia, geograafia), ehitusinsener. Enamasti on neil, kes märkisid ära mõne muu eriala, omandatud haridus ka eesti keele erialal.

Joonis 2. Küsitlusele vastanute hariduslik taust (vasakul etteantud valikud, paremal muu haridusena mainitud erialad)

Vastustest selgus, et Eesti keeleteoimetaja on küllalt staažikas. Veidi üle kolmandiku vastanuist (36,6%, 41) on keeleteoimetajana töötanud 11–20 aastat. Veerand vastanuist (25,9%, 29) on keeleteoimetajana leiba teeninud 5–10 aastat, vähem vastanuid on seda tööd teinud 21–30 aastat (17,9%, 20) või alla viie aasta (16,1%, 18). Üle 30 aasta on keeleteoimetaja tööd teinud neli vastanut (3,6%). Sealjuures on keeleteoimetamine ligi poolte vastajate põhitöö (47,3%, 53), veidi vähem teevad seda lisatöona (43,8%, 49) ning kolmandikule on tegemist osaga põhitööst (32,1%, 36). 26 inimest, kes teevad keeleteoimetamist lisatöona, teevad seda ka oma põhitöona või osana põhitööst (st 23,2% küsitlusele vastanud keeleteoimetajatest teeb lisaks põhitööle keeleteoimetajana veel ka toimetamiselast lisatööd).

Veidi enam kui pooled vastanuist (54,5%, 61) töötavad ühe tööandja juures. Osa vastanuist töötavad kahe (16,1%, 18) või kolme (17,9%, 20) tööandja juures. Seitsmel inimesel (6,3%) on neli ning neljal inimesel (3,6%) on viis tööandjat. Enam kui kolmandik vastanuist (joonis 3) töötab avaliku sektori asutuses (36,6%, 41), kirjastuses (35,7%, 40) ja/või on iseenda tööandjad (34,8%, 39). Veerand vastanuist (25,9%, 29) töötab mõne ajakirjandusväljaande juures. Vähem on neid, kes töötavad keele- või tõlkebüroos (18,8%, 21), mõnes muus erafirmas (17,0%, 19) või osutavad teenust eraisikutele (15,2%, 17). Lisaks nimetas üks vastaja töötamist mittetulundusühingus ja üks vastaja usuühingus.

Joonis 3. Küsitlusele vastanud keeleteoimetajate tööandjad

Kui vaadata seda, millised on keeleteoimetaja töö komponendid (joonis 4), siis selgub, et **pea kõik vastanud tegelevad tekstide keelise toimetamisega** (98,2%, 110) **ja/või korrektuuriga** (90,2%, 101). Kaks kolmandikku vastanuist (67,0%, 75) tegelevad tekstide sisulise toimetamisega. Vähem on neid, kes teevad küljendust (2,7%, 3) või täidavad muid ülesandeid (4,5%, 5). Muude ülesannetena nimetati küljenduse ülevaatust, loovkirjutamise konsultatsioone, tagasiside andmist ja koolitamist.

Joonis 4. Küsitlusele vastanud keeleteoimetajate töö komponendid

Sealjuures vaid kuus inimest (5,4%) täidab ainult üht tööülesannet (neist neli tegelevad ainult keelilise toimetamisega, üks sisulise toimetamisega ja üks korrektuuriga). Üle poole vastanuist (59,8%, 67) täidavad kolme nimetatud ülesannetest ning kolmandik (33,0%, 37) täidavad kaht ülesannet. Kaks vastanut (1,8%) täidavad kõiki nelja nimetatud ülesannet. **Nii keelilise kui ka sisulise toimetamisega tegeleb kaks kolmandikku (66,1%, 74) vastanuist.**

Kui vaadata seda, milliseid tekste peamiselt (joonis 5), st üle 50% aastasest töömahust, toimetatakse, on näha, et **enim tegeletakse ajakirjandustekstidega**, sh veebiväljaannetega – nii vastas 25,0% ehk 28 keeleteimetajat. Üsna võrdselt toimetatakse ilukirjanduslikke tekste (15,2%, 17) ja ametitekste (14,3%, 16). Vähem toimetatakse aimekirjandust, õigus-, teadus- või eurotekste, käsiraamatuid, õppekirjandust. 16,1% (18) vastanuist ei osanud etteantud valikust omale sobivat leida ning täpsustas toimetatavate tekstide tüüpi oma sõnadega. Nii leidsid nimetamist kasutusjuhendid jm tarbetekstid, meditsiiniteemalised (tarbe)tekstid, finantsvaldkonna tekstid, stenogrammid ja suulise kõne üleskirjutused, turundustekstid, mitmesugused tõlketekstid (sh subtiitrid), spetsiifilised valdkonnatekstid (finantsteemad, meditsiin, kunst, infotehnoloogia – kõik ka tarbetekstidena). Üks vastaja on lisanud, et üht valdkonda on keeruline määratleda, kuna ükski valdkond ei moodusta 50% ja tekstide proportsioonid erinevad kuude lõikes – vastaja tegeleb igapäevatoos viie-kuue valdkonnaga.

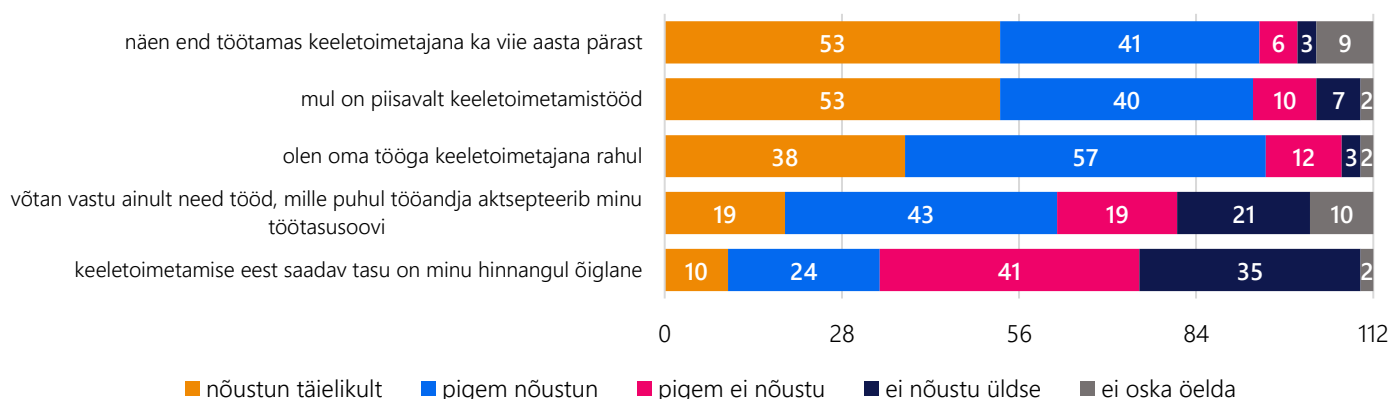

Joonis 5. Tekstid, millega küsitlusele vastanud keeleteimetajad töötavad

Veidi alla kahe kolmandiku vastanuist (61,6%, 69) toimetab peamiselt eesti keeles kirjutatud tekste ning veidi enam kui kolmandik (38,4%, 43) toimetab peamiselt võõrkeelest eesti keelde tõlgitud tekste.

Küsitlusele vastanud **näevad ennast keeleteimetajana töötamas ka viie aasta pärast** (joonis 6) – täielikult nõustub 53 (47,3%) ja pigem nõustub 41 (36,6%) vastajat. Leitakse, et **keeleteimetamistööd on piisavalt** – täielikult nõustub samuti 53 (47,3%) ja pigem nõustub 40 (35,7%) vastajat. Oma tööga keeleteimetajana ollakse üldiselt rahul – täielikult nõustub 38 (33,9%) ja pigem nõustub 57 (50,9%) vastajat. Pooled vastajatest saavad töid valida selle järgi, kas tööandja aktsepteerib nende töötasusoovi – 19 vastajat (17,0%) nõustub täielikult sellega, et võtab vastu ainult need tööd, mille puhul töötasusoovi aktsepteeritakse ning 43 vastajat (38,4%) pigem nõustub selle väitega. Seevastu üldse ei nõustu sellega, et töid saab sellise kriteeriumi alusel valida, 21 (18,8%) vastajat, 19 (17,0%) pigem ei nõustu. Kui üldiselt on keeleteimetajad tööga rahul ning paljud saavad töid pakutava tasu põhjal ka valida, siis **enamasti keeleteimetamise eest saadavat tasu õiglaseks ei peeta**. Vaid 10 vastajat (8,9%) nõustub väitega, et tasu on õiglane, pigem nõustub sellega 24

(21,4%) vastajat. Kokku kaks kolmandikku vastanuist väitega pigem ei nõustu (36,6%, 41) või ei nõustu üldse (31,3%, 35).

Joonis 6. Vastajate hinnangud keeleteoimetamistöö aspektidele

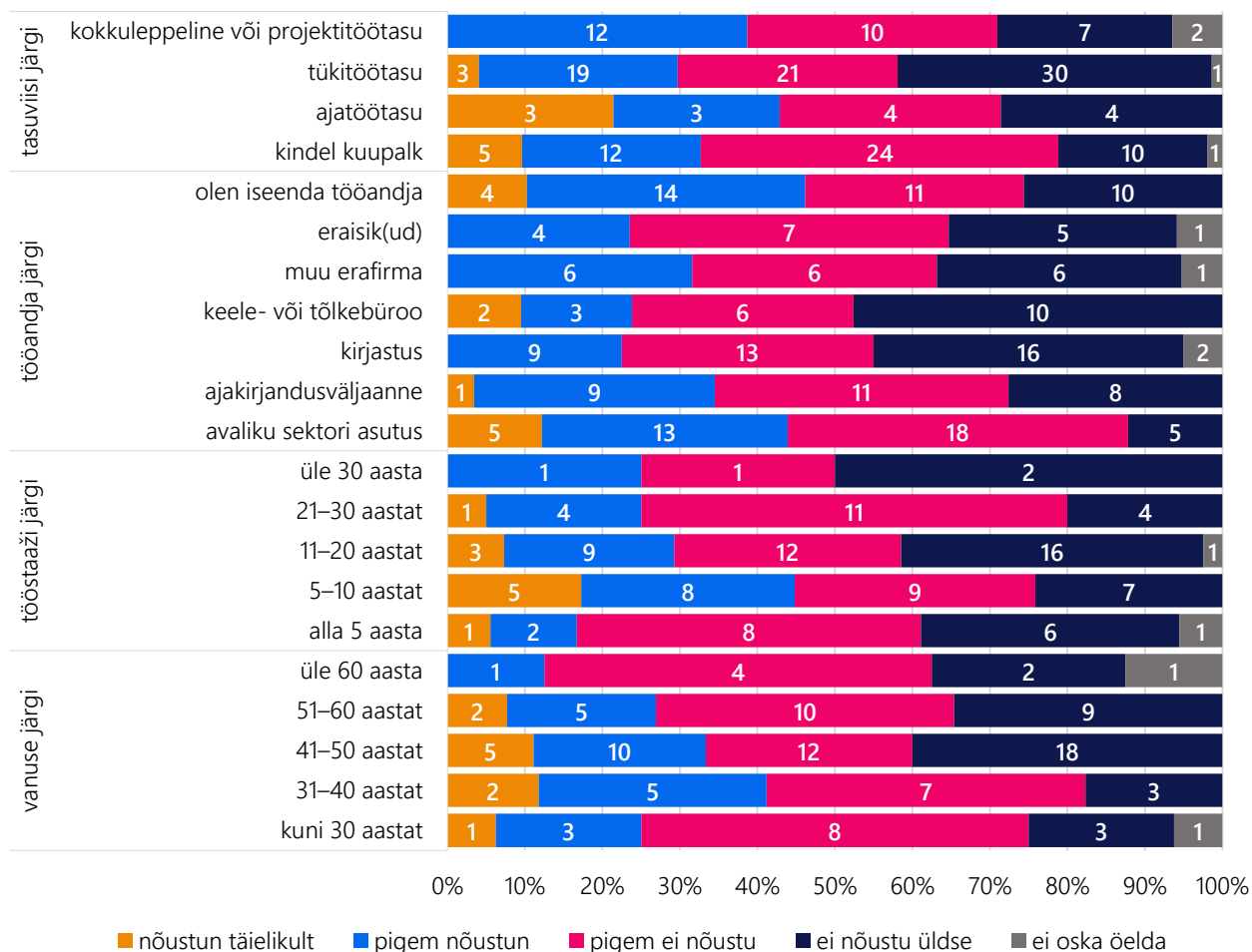
Kuna selgus, et küsitlusele vastanud keeleteoimetajad kalduvad töö eest saadavat tasu pidama pigem ebaõiglaseks, vaatasime töötasuga rahulolu (hinnangut, kas tasu on õiglane) ka vastajate vanuse, tööstaaži, tööandja ja tasu arvestamise viisi järgi (joonis 7). Kuna rühmad on väiksed, ei ole võimalik hinnata statistilisi erinevusi rühmade vahel (ka väga väike vastuste arv mõjutab tulemusi oluliselt, st tulemusi moonutades). Välja saab siiski tuua, et vanuserühmades on 31–40-aastaste seas hinnang töötasu õiglusele positiivsem – 41% selles vanuses vastanuid on nõus või pigem on nõus (kokku seitse vastajat), et tasu on õiglane. Vanuse järgi vaadates on enim rahulolematuid üle 60 aasta vanuste seas – vaid 13% selles vanuses vastanuid (ehk üks vastaja) on nõus või pigem on nõus, et tasu on õiglane.

Tööstaaži järgi vaadates on kõige vähem töötasu õiglaseks pidavaid vastajaid nende seas, kes on keeleteoimetajana töötanud alla viie aasta – vaid 17% nõustub või pigem nõustub, et tasu on õiglane (kokku kolm vastajat).

Tööandjate järgi vaadates selgub, et ligi pooled (46%) neist vastanuist, kes on iseenda tööandjad, on nõus või pigem nõus sellega, et tasu on õiglane (nii arvas kokku 18 vastajat) – võib arvata, et neil on ka kõige rohkem võimalik oma töötasu ise kujundada. Samuti oli hinnang positiivsem avaliku sektori asutustes töötavate keeleteoimetajate seas – 44% avalikus sektoris töötavatest vastajatest on nõus või pigem nõus (nii arvas kokku 18 vastajat), et tasu on õiglane. Vähem kui veerand vastanuist peab tasu õiglaseks aga kirjastuses (23%, nõus või pigem nõus kokku 9 kirjastuses töötavat vastajat), keele- või tõlkebüroos (24%, nõus või pigem nõus kokku 5 keele- või tõlkebüroos töötajat) ning eraisikutele (24%, nõus või pigem nõus kokku 4 selles rühmas vastajat) tööd tegevatest keeleteoimetajatest.

Töötasu arvestamise viisi järgi vaadates on rahulolu (või rahulolematu) töötasuga erinevate tasuviiside lõikes üsna ühtlane, kuid enim peavad tasu õiglaseks ajatööd tegevad vastajad – 43% ajatööd tegevatest keeleteoimetajatest on nõus või pigem nõus, et tasu on õiglane (kokku 6 ajatöötasu arvestuse alusel töötasu saavat vastajat).

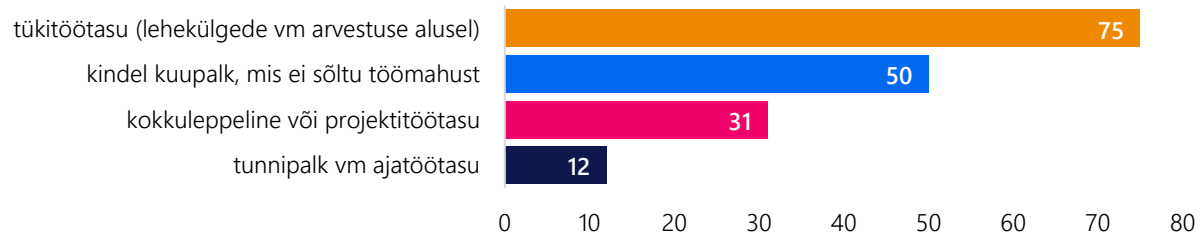

Joonis 7. Vastajate hinnangud sellele, kas töötasu on õiglane tasuviisi, tööandja, tööstaaži ja vastaja vanuse järgi

Keeletoimetajate töötasu

Keeletoimetajatele tasutakse (joonis 8) **valdavalt tükitöö (lehekülgede arvestuse vm) alusel** (67,0%, 75). Veidi alla poole (44,6%, 50) saavad kindlat kuupalka, mis ei sõltu töömahust ning veidi alla kolmandiku (27,7%, 31) saavad kokkuleppelist või projektitöötasu. Vähem on keeleteoimetajaid, kellele makstakse tunnipalka vm ajatöötasu (10,7%, 12).

Joonis 8. Keeletoimetamise eest tasumise viisid

Üle poole vastanuist (57,1%, 64) saavad tasu ühe arvestuse alusel (nt inimene saab ainult kindlat kuupalka või ainult tükitöötasu), kolmandik (35,7%, 40) saavad tasu kahe arvestuse alusel (nt saab kindlat kuupalka, lisaks aga teeb töid ka tükitöötasu alusel). Vähem on neid, kes saavad tasu kolme arvestuse alusel (7,1%, 8).

Selleks, et keeleteoimetajate töötasu suuruse kohta täpsemaid andmeid koguda, palusime küsitlusele vastajatel ankeedis märkida saadava keskmise brutotasu suurus lehekülje, trükipoogna, autoripoogna, sõnapõhise, tunnipõhise ning kindla kuupalga arvestuses. Iga vastaja sai vastata nende tasuliikide kohta, mis tema puhul olid asjakohased. Mõni vastaja märkis tasu vahemikuna (nt 7–10 eurot lehekülje eest), neil juhtudel arvutasime ise vastaja keskmise tasu selle arvestusliigi eest.

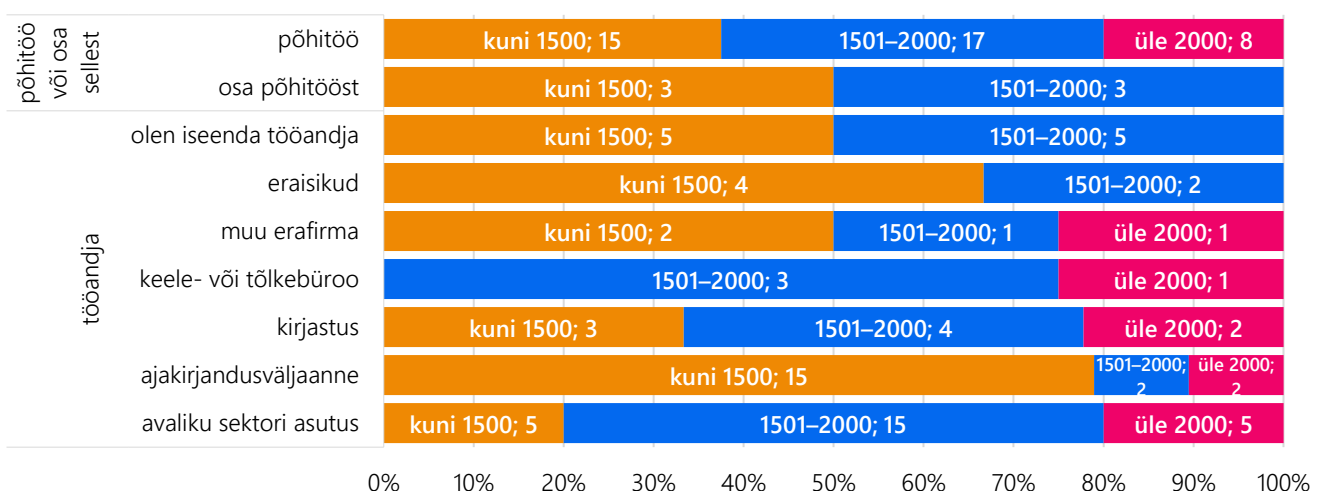
Kindla, töömahust sõltumatu kuupalga saajatest 16,1% (18 vastanut) saavad töötasu kuni 1500 eurot kuus. 17,9% (20 vastanut) saavad igakuiselt töötasuna 1501–2000 eurot ning 7,1% (8 vastanut) saavad kindlat palka üle 2000 euro kuus. Siit on välja jäetud eurotekstide toimetajad, kelle palgatase erineb teiste toimetajate palgatasemest tunduvalt (neist põgusalt edaspidi).

Kuni 1500 eurot kuus palka saavatest keeleteoimetajatest 15 teeb seda põhitööna ning 3 lisatööna (joonis 9). Selgub ka, et enam kui kolmveerand ajakirjandusväljaannetes keeleteoimetustööd tegevatest inimestest (78,9%, 15) saab palka kuni 1500 eurot kuus, samas keele- või tõlkebüroos ei saa ükski vastanuist sellist tasu.

1500–2000 eurot kuus palka saavatest keeleteoimetajatest 17 teeb seda põhitööna ning kolmele on keeleteoimetamine osa põhitööst (joonis 9). Sellist töötasu saab kolmveerand keele- või tõlkebüroodes töötavatest keeleteoimetajatest (75,0%, 3). Vähim on sellise tasu teenijaid aga ajakirjandusväljaannetes töötavate keeleteoimetajate seas (10,5%, 2).

Igakuiselt **enam kui 2000 eurot** palka saavatele keeleteoimetajatele on see kõigile (8 inimesele) põhitöö (joonis 9). Arvuliselt saab sellist tasu enim avaliku sektori asutustes töötavaid keeleteoimetajaid (20%, 5).

Kindla kuupalga saajatest ei teinud keegi keeleteoimetamist lisatööna.

Joonis 9. Kindlat kuupalka saavate vastajate jaotus palgavahemike ning töö tüübi ja tööandja järgi

Eurotekstide toimetajaid vastas küsitlusele neli, nad kõik saavad kindlat kuupalka ja teevad seda tööd põhitööna või osana põhitööst. Eurotekstide toimetaja keskmine kuupalk on 8000 eurot.

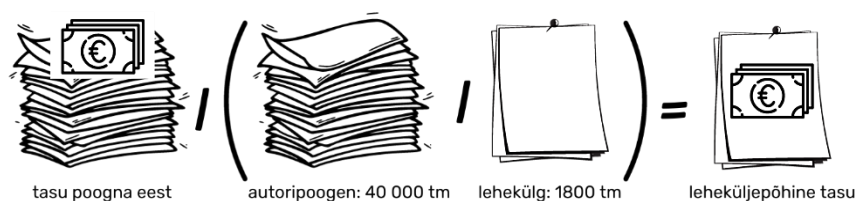
Kõikide ülalnimetatud töötasu arvestamise liikide arvulised karakteristikud on leitavad järgnevast tabelist. Nagu näha, on kõikides tasuliikides erinevused suurima ja vähima tasu osas küllalt suured. Keskmised töötasud on aga eelmise, 2017. aastal korraldatud küsitlusega⁴ võrreldes kõigis tasuliikides kasvanud. Samas jääb kindla kuupalga saajate tasu siiski alla Eesti keskmise palga (mis, nagu sissejuhatuses mainitud, on 2023. aasta III kvartalis olnud 1812 eurot). Tasus ei ilmnenud erinevusi selle vahel, kas tööd tehti põhitööna, osana põhitööst või lisatööna. Kuna küsitlusankeedis ei uuritud vastajatelt selle kohta, mitme ühiku jagu nad kalendrikuus tööd jõuavad teha ehk palju nad kuus töötasu kokku saavad, ei olnud võimalik koostada ühtset ülevaadet keskmise igakuise tasu kohta. Arvestusest on välja jäetud eurotekstide toimetajate tasud.

Tabel 1. Keeletoimetaja töötasu arvulised karakteristikud tasumise viiside kaupa

Ühik	Eurot ühiku eest (bruto)					
	Suurim	Vähim	Keskmine	Mediaan	Mood	Vastajaid
lehekülg (1800 tm)	38,00	0,95	7,01	6,25	5,00	57
trükipoogen	80,00	45,00	59,17	52,50	45,00	3
autoripoogen	145,30	20,00	58,01	52,50	40,00	28
sõna	0,0700	0,0075	0,0255	0,0200	0,0200	10
tund	80,00	6,74	30,42	30,00	30,00	20
kindel kuupalk	2500,00	1000,00	1703,55	1722,50	1400,00	46

Selgituseks: keskmine on kõigi vastuste aritmeetiline keskmine. Mediaan on mediaanekeskmine, st väärtus, millest suuremaid ja väiksemaid väärtuseid on vastuste seas ühepalju. Mood on väärtus, mida esineb vastuste seas kõige rohkem.

Selleks, et sellised üsna erinevad summad oleksid mingil moel ka arusaadavalt võrreldavad, oli uuringu eesmärgist lähtuvalt tarvis **kõik tasuviisid ümber arvestada ühe ühiku põhiseks tasuks**. Selleks sai valitud enamlevinud tasuviis ehk **eurot lehekülje eest**. Kuna lehekülje maht on kokkuleppeliselt kindlaks määratud (1800 tähemärki koos tühikutega), oli just selle ühiku aluseks võtmine mõistlik. Ilmnes aga, et erinevate ühikute ümberarvestamine leheküljepõhiseks tasuks ei olegi nii hõlbus. Kõige lihtsam oli teha ümberarvestus autoripoognalt, mis on samuti fikseeritud mahuga – 40 000 tähemärki. Trükipoognal samas puudub üheselt määratletud maht, kuid kuna selle ühiku alusel laekus vaid kolm vastust, võrdsustasime selle uuringu kontekstis trükipoogna autoripoognaga. Jagasime poogna tähemärkide arvu lehekülje tähemärkide arvuga ja saime nii lehekülgede arvu poognas. Leheküljepõhise tasu saamiseks jagasime poogna eest saadava tasu leitud lehekülgede arvuga.

Joonis 10. Poognapõhise tasu ümberarvutamine leheküljepõhiseks tasuks

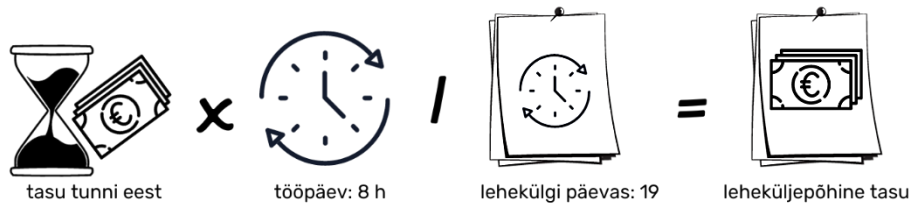
⁴ Vt tabel 5 lk 58: Pärtel, K. (2018). Keeletoimetaja töökoormuse ja -tasu uuring. – Eesti Keeletoimetajate liidu aastaraamat 2018, lk 44–60. <https://keeletoimetajaliit.ee/wp-content/uploads/2019/03/Eesti-Keeletoimetajate-Liidu-aastaraamat-2018.pdf>

Sõnapõhise arvestuse ümberarvestamisel võtsime aluseks Eesti Tõlkebüroode Liidu veebilehel toodud info, mille järgi on eestikeelses tekstis leheküljel keskmiselt 240 sõna⁵. Seega korrutasime lehekülje eest saadava tasu leidmiseks sõnapõhise tasu 240-ga.

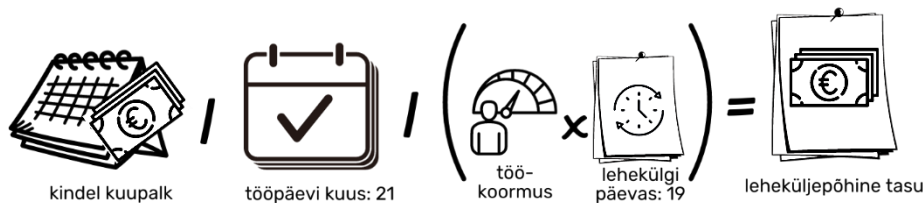
Joonis 11. Sõnapõhise tasu ümberarvutamine leheküljepõhiseks tasuks

Selleks aga, et arutada ümber nii tunni- kui kuupalga saajate töötasu, oli meil vaja teada, mitu lehekülge mingi ajaühiku jooksul toimetada jõutakse. Paraku seda selle uuringu raames ei küsitud, kuid saime kasutada eelmise, 2017. aastal tehtud küsitluse tulemusi. Toona leiti, et põhikohaga toimetaja jõuab päevas toimetada keskmiselt 19 lehekülge ning tema keskmine tööaeg on kaheksa tundi päevas⁶. Võtsime selle aluseks ka oma arvutuses. Arvutusest jäid välja lisatöö tegijad, kuna nende keskmist toimetamiskoormust me ei tea. Tunnipõhisest tasust leheküljepõhise tasu leidmiseks korrutasime tunnitasu kaheksaga ning jagasime päevase keskmise lehekülgede arvuga⁷.

Joonis 12. Tunnipõhise tasu ümberarvutamine leheküljepõhiseks tasuks

Kuupalgast leheküljepõhise tasu leidmiseks arvutasime kõigepealt välja keskmise tööpäevatasu ehk jagasime kuupalga 21-ga (2023. aastal on keskmine tööpäevade arv kuus 21,17, lihtsuse huvides ümardasime täisarvuni), seejärel leidsime tööpäevatasust leheküljetasu ehk jagasime eelmise jagatise omakorda töökoormusele vastava lehekülgede arvuga.

Joonis 13. Kindla kuupalga ümberarvutamine leheküljepõhiseks tasuks

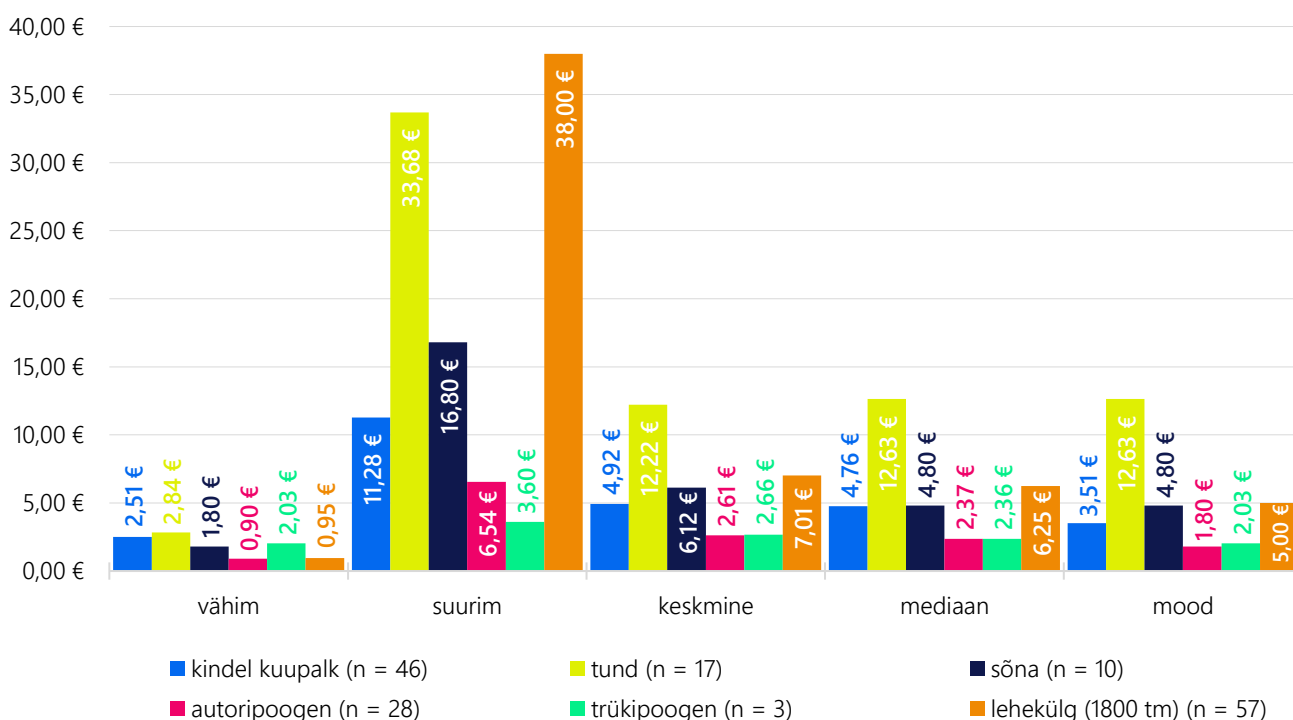
⁵ Eesti Tõlkebüroode Liit. (i.a.) *Mida silmas pidada tõlke tellimisel*. <https://www.etbl.ee/mida-silmas-pidada-tolke-tellimisel/>

⁶ Vt lk 53: Pärtel, K. (2018). Keeletoimetaja töökoormuse ja -tasu uuring. – *Eesti Keeletoimetajate liidu aastaraamat 2018*, lk 44–60. <https://keeletoimetajaliit.ee/wp-content/uploads/2019/03/Eesti-Keeletoimetajate-Liidu-aastaraamat-2018.pdf>

⁷ Saaks arvutada ka keerulisemalt ehk jagada tunnitasu ja tööpäeva tundide korrutis töökoormusele vastava päevase keskmise lehekülgede arvuga (st kui inimene märkis, et toimetamine moodustab 40% tema tööst, on ka tema päevane töötundide arv 40% 8-st ja toimetatud keskmine lehekülgede arv päevas 40% 19-st), kuid sel pole matemaatilisel mõtet, sest koormust näitav osa taandub arvutuses ära ja tulemus on sama, mis lihtsamal arvutusel.

Mõistagi saab ülalkirjeldatud arvutusi käsitleda vaid indikatiivsete ja illustreerivatena, **tõsikindlamate järelduste tegemiseks tuleks keeleteoimetajate töökoormust täiendavalt ja põhjalikumalt uurida ning välja töötada suuremahulisemal andmekogumisel põhinevad ühtsed arvestuspõhimõtted.**

Ümberarvestamise tulemused on näha järgneval joonisel (joonis 14), võrdlusena on näha ka algupäraselt leheküljepõhise arvestuse tasud. Välja on toodud kõikide tasuviiside leheküljepõhise ümberarvestuse vähimad ja suurimad väärtused, samuti keskmine, mediaan ja mood. Ülalkirjeldatud **näitliku ümberarvestamise tulemusel on näha, et nii tunni- kui ka sõnapõhist tasu saavad keeleteoimetajad konkureerivad oma töötasuga enim nendega, kes saavadki leheküljepõhist tasu** (keskmiste vaates tunnipõhise palga saajad isegi edestavad leheküljepõhise tasu saajaid). Teiste tasuviiside alusel tööd tegevad keeleteoimetajad tasus leheküljepõhise ümberarvestuse põhjal pigem kaotavad. Selline tulemus haakub ka ajatöö alusel tasu saavate inimeste hinnanguga oma töötasu õiglusele – nagu eelnevalt mainitud, oli nende hinnang oma töötasu õiglusele positiivsem ning siin on näha, et tunnitasu saajate töötasu on indikatiivse arvutuse järgi teistest tasuviisidest kõrgem.

Joonis 14. Indikatiivsed leheküljepõhised tasud tegelike tasuviiside kaupa

Indikatiivne keskmine tasu lehekülje kohta üle kõigi tasuviiside tuleks 6,06 eurot. Mediaan keskmine oleks 5,00 eurot ning mood ehk kõige sagedamini esinev tunnitasu oleks 3,51 eurot. Kõrgeim tasu oleks 38 eurot ning madalaim 90 senti lehekülje eest. Keskmine keeleteoimetaja, kes pühendub toimetamistöole põhitööna kaheksa tundi päevas, teeniks indikatiivse leheküljepõhise tasu alusel päevas mediaan keskmise järgi 95 eurot ning kõige sagedamini esineva tasu alusel 66,69 eurot. Kuupalk tuleks aasta keskmist tööpäevade arvu arvestades vastavalt 1995 ning 1400,49 eurot. Tähele tasub panna, et kindla kuupalga puhul ongi enim esinev tasu ehk mood 1400 eurot (vt tabel 1). Aritmeetilise keskmise leheküljetasu põhjal oleks kuine töötasu analoogse arvutuse järgi 2417,94 eurot. Mõistlik on siiski lähtuda kas mediaan keskmisest või moodist, sest aritmeetilise

keskmise puhul võivad äärmused tulemust enam mõjutada, sh ka üle võimendada. Seevastu mediaan näitab väärtust, mis paikneb väärtuste jadas keskel (suuremaid ja väiksemaid väärtusi on samapalju) ning mood näitab väärtust, mida esineb andmetes kõige enam. Äärmustest tingitud efekti illustreerib ilmekalt kas või see, kuivõrd erinevad on kirjeldatud arvutuskäigu põhjal kuupalgad, kus on aluseks mood ja aritmeetiline keskmine – esimese järgi teenivad keeleteoimetajad alla Eesti keskmise, teise järgi tunduvalt enam.

Keeletoimetajate töötasu osas saab välja tuua veel seda, et kuigi keeleteoimetaja kutse on saanud 18 küsitlusele vastanud toimetajat, ei ole see nende töötasu enamasti mõjutanud – **vaid kuuel kutselisel keeleteoimetajal on kutse saamise järel töötasu suurenenud.**

Kokkuvõte

Seekordne uuring keskendus erinevalt eelmisest keeleteoimetajate töötasule. Selgus, et keeleteoimetajad saavad tasu jätkuvalt mitme erineva arvestusviisi alusel. Sealjuures jääb keskmine tasu siiski alla Eesti keskmise, aga selgus ka, et eurotekstide toimetajate tasu ületab teiste keeleteoimetajate tasu mitmekordselt. Erinevate töötasu viiside taandamine ühisele arvestusele, milleks oli leheküljepõhine arvestus, osutus mõnevõrra komplitseerituks, sest puudu olid ajakohased taustaandmed inimeste töökoormuse ja -jõudluse kohta. Kasutada sai küll eelmise uuringu tulemusi, kuid nagu ka toonase uuringu raportis tõdetakse, põhinevad esitatud tulemused pigem vähestel andmetel, seega oleks edaspidi vaja ka neid nüansse põhjalikumalt uurida.

Välja saab tuua, et keeleteoimetaja aastal 2023 sarnaneb suuresti keeleteoimetajale aastal 2017. Ta:

- ↪ on 41–50-aastane naine;
- ↪ on magistrikraadiga eesti keele erialal;
- ↪ töötab avaliku sektori asutuses, kirjastuses või on iseendale tööandja;
- ↪ on seda tööd teinud 11–20 aastat ja tal on üks tööandja;
- ↪ tegeleb eelkõige keelilise toimetamise ja korrektuuriga, kuid kaks kolmandikku tegelevad nii keelilise kui sisulise toimetamisega;
- ↪ toimetab esmajoones ajakirjanduslikke, sh veebiväljaannete tekste;
- ↪ soovib oma tööd teha ka viie aasta pärast ja leiab, et tal on piisavalt tööd, kuid ei pea töö eest saadavat tasu õiglaseks;
- ↪ saab oma töö eest tasu ühe arvestusviisi (tasuviisi) alusel, enamasti on see tükitöö;
- ↪ saab palka alla Eesti keskmise, kui tema töötasu on kindel kuupalk, mis ei sõltu töömahust;
- ↪ teenib keskmiselt 7,01 eurot lehekülje eest või 58,1 eurot autoripoogna eest;
- ↪ ei ole enamasti teinud kutseksamit ja kui ka on, ei kajastu kutse saamine kahel kolmandikul juhtudest tema töötasus.

Keeleteoimetaja töötasu on 2017. aastaga võrreldes tõusnud kõikides tasu arvestamise viisides. Küll aga on näha ka seda, et ühe tasuarvestamise viisi sees kõigub inimeste tasu küllalt suures ulatuses. Kuna uuringus puudus kvalitatiivne komponent, ei ole siiski kahjuks teada, mis selliste märkimisväärsete erinevuste põhjuseks võiks olla.

Soovitused edaspidiseks

Kuna keeleteoimetajad saavad oma töö eest tasu mitme eriilmelise arvestuse alusel, on nende tasu suurust keeruline võrrelda. Seega tasub töötada välja ühtsed arvestuspõhimõtted selleks, et erinevaid töötasu viise oleks võimalik hõlpsalt taandada ühele väljavalitud standardsele tasuviisile.

Mõeldes võimalikele edaspidistele jätkuküsitlustele, tuleks tegeleda uuringudisaini parendamisega, sh pöörata põhjalikumalt tähelepanu sellele, et uuringu eesmärged oleks ankeedile laekuvate vastuste abil võimalik tulemuslikult saavutada. Nii näiteks tasub küsida töökoormuse ja -jõudluse kohta ka siis, kui uuringu fookus on seatud töötasule. Nii on olemas ajakohane taustainfo erinevat liiki töötasude paremaks võrdlemiseks. Tasub mõelda ka avatud vastuste lisamisele ning võimalusel täiendavate intervjuude tegemisele, et saada juurde ka kvalitatiivset sisendit.

Lisa 1

Küsitlusankeet

Keeletoimetajate palgauuring 2023

FILTER

1. Kas olete viimase aasta jooksul teinud tasu eest keeleteoimetaja tööd?
  - Jah
  - Ei

Kui „ei”, suunatakse vastaja ankeedi lõpulehele.

TAUSTAKÜSIMUSED (eesmärk on teada saada, millise kogemuse ja taustaga on keeleteoimetajad; kirjeldada nende profiili)

2. Palun märkige oma sugu.
  - Naine
  - Mees
  - Ei soovi avaldada
  - Muu [avatud vastus]
3. Palun märkige oma vanus.
  - Kuni 30 aastat
  - 31–40 aastat
  - 41–50 aastat
  - 51–60 aastat
  - Üle 60 aasta
4. Milline on Teie kõrgeim omandatud haridus?
  - Doktorikraad
  - Magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon
  - Bakalaureusekraad
  - Keskkharidus (omandan kõrgharidust)
  - Keskkharidus
  - Põhiharidus

Kesk- või põhihariduse vastu suunatakse 6. küsimuse juurde.
5. Mida olete kõrgkoolis õppinud või õpite? Palun valige kõik variandid, mis Teie puhul kehtivad.
  - Eesti keele eriala (keeleteadus, keeleteoimetamine)
  - Võõrkeele eriala
  - Õpin keeleteoimetaja mikrokraadiprogrammis
  - Muu eriala [avatud vastus]
6. Palun märkige, kui kaua olete aktiivselt keeleteoimetajana töötanud.
  - Alla 5 aasta
  - 5–10 aastat
  - 11–20 aastat
  - 21–30 aastat
  - Üle 30 aasta
7. Palun valige kõik variandid, mis Teie puhul kehtivad.
Keeleteoimetamine on
  - Teie põhitöö
  - osa Teie põhitööst
  - lisatöö

8. Kes on Teie tööandja Teie töös keeleteoimetajana? *Palun valige kõik vastused, mis Teie puhul kehtivad.*

- Avaliku sektori asutus
- Ajakirjandusväljaanne
- Kirjastus
- Keele- või tõlkebüroo
- Muu erafirma
- Erasik(ud)
- Olen iseenda tööandja
- Muu [avatud vastus]

TÖÖ SISU (eesmärk on teada saada, milline on keeleteoimetajate töö praktika, kogemused, spetsiifika)

9. Mis kuulub tavaliselt Teie keeleteoimetamise töö hinna sisse? *Palun valige kõik variandid, mis Teie puhul kehtivad.*

- Sisuline toimetamine
- Keeleline toimetamine
- Korrekatuur
- Küljendus
- Muu [avatud vastus]

10. Milliseid tekste toimetate peamiselt (üle 50% aastasest töömahust)?

- Ajakirjandustekste (sh veebiväljaandeid)
- Ilukirjandust (sh laste- ja noortekirjandust)
- Õppekirjandust (üldhariduskooli ja/või kõrgkoolide materjale)
- Aimekirjandust
- Ametitekste
- Õigustekste
- Eurotekste
- Käsiraamatuid
- Teadustekste
- Muid spetsiifilisi tekste [avatud vastus]

11. Palun märkige, kas toimetate peamiselt

- eesti keeles kirjutatud tekste
- võõrkeelest eesti keelde tõlgitud tekste

TOIMETULEK JA MOTIVATSIOON (rahulolu töö sisu ja tasuga, tasu kujunemine)

12. Kuidas Teile keeleteoimetamise eest tasutakse? *Palun valige kõik variandid, mis Teie puhul kehtivad.*

- Saan kindlat kuupalka, mis ei sõltu töömahust
- Saan tunnipalka vm ajatöötasu
- Saan tükitöötasu (lehekülgede vm arvestuse alusel)
- Saan kokkuleppelist või projektitöötasu
- Muu [avatud vastus]

13. Palun märkige, kuivõrd nõustute järgnevate väidetega.

	Nõustun täielikult	Pigem nõustun	Pigem ei nõustu	Ei nõustu üldse	Ei oska öelda
Keeleteoimetamise eest saadav tasu on					

minu hinnangul õiglane.					
Mul on piisavalt keeleteoimetamistööd.					
Võtan vastu ainult need tööd, mille puhul tööandja aktsepteerib minu töötasusoovi.					
Olen oma tööga keeleteoimetajana rahul.					
Näen end töötamas keeleteoimetajana ka viie aasta pärast.					

- 14.** Palun kirjutage, milline on Teie keskmine brutotöötasu ühiku kohta. Kui töötate mitme ühiku alusel, kirjutage keskmine summa iga ühiku kohta. Palun täitke vähemalt üks rida.
Vajadusel on abiks palgakalkulaator [lingitud lehele www.kalkulaator.ee/et/palgakalkulaator] (seal on ka seletused bruto- ja netopalga ning tööandja kogukulu ehk palgafondi kohta).

	Töötasu suurus	Kirjutage, mille eest see tasu on: põhitöö, lisatöö, osa põhitööst (viimasel juhul lisage, mitu protsenti hinnanguliselt). Variandi "muu" korral lisage siia ka ühik
Eurot lehekülje (1800 tm) eest		
Eurot trükipoogna eest		
Eurot autoripoogna eest		
Eurot sõna eest		
Eurot tunnis		
Kindel kuupalk		
Muu		

- 15.** Kas olete kutseline keeleteoimetaja?

- Jah
- Ei

Kui „ei“, suunatakse vastaja ankeedi lõpulehele.

- 16.** Kas kutse saamise järel Teie töötasu

- suurenes
- jäi samaks

LÕPULEHT

Aitäh, et leidsite aega küsitlusele vastamiseks.

Vastuste salvestamiseks vajutage palun nuppu "Esita".

